

Bouwstenen Omgevingswet watertaken Samenwerkingsregio Winnet

januari 2019

Winst voor water

Inleiding zorgplichten

De gemeente heeft zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Deze zorgplichten (of watertaken) hebben inhoudelijk een sterke samenhang met de zorgplichten van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden voor het zuiveren van afvalwater en voor het regionaal watersysteem. De gemeenten en het waterschap kiezen voor een gezamenlijke en gebiedsgerichte aanpak van de verschillende wateropgaven. Daarom bereiden zij zich gezamenlijk voor op de veranderingen die de Omgevingswet biedt voor de watertaken. Dit sluit aan op de opdracht tot samenwerking in de Omgevingswet. Volgens artikel 2.2 van die wet houdt een bestuursorgaan bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zo nodig met deze andere bestuursorganen af. De afstemming over watertaken heeft betrekking op de omgevingsvisie, water- of rioleringsprogramma's en regels in het omgevingsplan en de waterschapsverordening.

Deze brochure bevat bouwstenen voor de omgevingsvisie, het water- of rioleringsprogramma en artikelen voor het omgevingsplan en de waterschapsverordening. De gemeenten en het waterschap kunnen deze bouwstenen als basis gebruiken voor hun eigen visie, programma of verordening.

Daarbij kunnen zij natuurlijk afwijken van de voorgestelde teksten van de bouwstenen; het is niet de bedoeling om de teksten één op één over te nemen. Iedere organisatie zal in ieder geval zelf de hoogte van normen (voor bijvoorbeeld waterberging, of de piekbuien waar rekening mee wordt gehouden) moeten invullen. De normen in deze bouwstenen zijn slechts een voorbeeld.

Bouwsteen omgevingsvisie: zorgplichten

Deze paragraaf geeft een voorstel voor een bouwsteen voor de invulling van de gemeentelijke zorgplichten in de omgevingsvisie voor de gemeenten in de samenwerkingsregio Winnet.

De zorgplichten voor water van de gemeente zijn volgens artikel 2.16 Omgevingswet:

- *Inzameling en transport van stedelijk afvalwater*
- *Zorg voor het hemelwater*
- *Zorg voor voorkomen/beperken van structurele problemen door grondwaterstanden*

De zorgplichten van het waterschap zijn volgens artikel 2.17 Omgevingswet:

- *Transport en zuivering van afvalwater*
- *Beheer van watersystemen, gericht op:*
 - *Voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met*
 - *Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van het watersysteem, en*
 - *De vervulling van maatschappelijke functies.*

Daarnaast zorgen gemeente en waterschap ook, samen met de andere overheden, voor een duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterwet, artikel 2).

De provincie stelt de kaders voor het regionale waterbeheer en voor grondwater (o.a. doelstellingen Kaderrichtlijn Water, normen voor secundaire waterkeringen en normen voor regionale wateroverlast) en heeft een toezichthoudende taak richting gemeente en waterschap.

De gemeenten in samenwerkingsregio Winnet gebied vullen de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater als volgt in.

↳ Zorgplicht afvalwater

Zorgplicht afvalwater in omgevingsvisie

Bij de invulling van de zorgplicht afvalwater in de gemeentelijke omgevingsvisie wordt onderscheid gemaakt tussen de bebouwde kom en het buitengebied, en tussen huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater.

Bebouwde kom

Voor bestaande bouw en (ver)nieuwbouw geldt een aansluitplicht voor het lozen van huishoudelijk afvalwater op de riolering. De gemeente zorgt voor inzameling van huishoudelijk afvalwater en transport naar een (de)centraal zuiveringstechnisch werk. Dat kan via een traditioneel gemeentelijk rioolstelsel naar de RWZI, of via een andere voorziening (zoals een IBA) die er voor zorgt dat er geen ongezuiverd afvalwater in het milieu terecht komt. Die andere voorzieningen moeten wel een gelijkwaardig alternatief zijn voor de RWZI.

Voor bedrijfsafvalwater geldt dat de gemeente in ieder geval afvalwater inzamelt dat vergelijkbaar

is met huishoudelijk afvalwater. Ook ander bedrijfsafvalwater dat niet lokaal kan worden teruggebracht in het milieu wordt ingezameld, tenzij dit ten koste gaat van het doelmatig functioneren van de vuilwaterriolering of de rioolwaterzuivering. In dat geval weigert de gemeente nieuwe aansluitingen van bedrijven en beëindigt bestaande aansluitingen. De eigenaar is dan zelf verantwoordelijk voor de behandeling van het afvalwater.

Buitengebied

Voor het buitengebied geldt dat de gemeente huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater dat daar qua biologische afbreekbaarheid op lijkt, inzamelt en afvoert, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Deze omstandigheden zijn:

- *De capaciteit van het bestaande collectieve systeem is niet toereikend;*
- *Nieuwe decentrale technieken (nieuwe sanitatie) leveren een vergelijkbaar of beter effluent op als bij de RWZI.*

Naast de zorgplicht die de gemeente heeft, heeft ook een gebouw- en perceelseigenaar een zorgplicht voor het functioneren van de riolering op het eigen terrein of gebouw.

↳ Zorgplicht hemelwater

Zorgplicht hemelwater in omgevingsvisie

Hemelwater niet inzamelen tenzij, ...

Het algemene uitgangspunt dat de gemeente hanteert, is dat gebouwen en percelen geen hemelwater lozen op de gemeentelijke riolering, tenzij dit in het belang van de leefbaarheid of volksgezondheid noodzakelijk is. Dat geldt naast de private percelen ook voor gebouwen en percelen van de gemeente zelf. Per gebiedstypologie (bestaande bouw, nieuwbouw en buitengebied) vullen de gemeenten de zorgplicht hemelwater als volgt in.

Bestaande bouw

Voor bestaande gebouwen en percelen geldt dat de gemeenten het hemelwater, als zij dat op het moment van het vaststellen van de omgevingsvisie al doet, blijft inzamelen en transporteren naar een zuiveringstechnisch werk, het oppervlaktewater of de bodem. Het gescheiden aanleveren van te lozen hemelwater en afvalwater op het gemeentelijk rioolstelsel en het verwerken van hemelwater op het eigen perceel wordt door de gemeente en het waterschap gestimuleerd.

Bij rioolvervangingsprojecten, waarbij gemengde riolering wordt vervangen door een gescheiden riolering, kan de gemeente het lozen van hemelwater op het vuilwaterriool of gemengde riool verbieden.

(Ver)Nieuwbouw en ingrijpende functiewijzigingen

Bij nieuwbouwsituaties en functiewijzigingen zamelt de gemeente geen hemelwater in. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt het hemelwater zelf binnen de perceelgrens, tenzij dat niet redelijk is. In een programma werken wij hiervoor een afwegingskader uit.

Buitengebied

In het buitengebied zamelt de gemeente geen hemelwater in. Dit geldt zowel voor bestaande bouw als (ver)nieuwbouw. De eigenaar van gebouwen en percelen verwerkt zijn hemelwater zelf op het eigen terrein, laat het infiltreren in de bodem of voert het in overleg met het waterschap af naar het oppervlaktewater.

↳ Zorgplicht grondwater

De gemeente is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen in de openbare ruimte om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstanden voor de aan die grond gegeven bestemming zo veel mogelijk te voorkomen¹. Als de gemeente inzamelt, is ze ook verantwoordelijk voor de verdere omgang met het grondwater.

De gemeente is het aanspreekpunt bij grondwaterproblemen: zij heeft de regie bij het onderzoeken van oorzaken en oplossingen.

Onder structurele gevolgen verstaat de gemeente:

- *Regelmatig terugkerende of blijvende gebeurtenissen (geen incident);*
- *En een grondwaterstand ter plaatse van bebouwing/infrastructuur die minimaal [termijn] hoger is dan [dieptemaat] onder maaiveld of hoger is dan in het lokale waterhuishoudingsplan vastgelegd.*

Onder nadelige gevolgen verstaat de gemeente:

- *Significante belemmering van het normale gebruik van de functies die zijn vastgelegd in het omgevingsplan;*
- *Of chronische gezondheidsklachten;*
- *Of schade aan gebouwen of infrastructuur².*

Zorgplicht grondwater omgevingsvisie

Grondwater niet inzamelen, tenzij...

Het algemene uitgangspunt dat de gemeente hanteert, is dat eigenaren van gebouwen en percelen zelf verantwoordelijk zijn voor de verwerking van grondwater, tenzij dit in het belang van de leefbaarheid of volksgezondheid niet haalbaar en niet doelmatig is. Dat geldt dus ook voor de gemeente zelf als gebouw- en perceeleigenaar. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar gebiedstypen.

De zorgplichten hebben betrekking op de verschillende fasen in het ruimtelijke ordeningsproces: locatiekeuzes, bestemmen, inrichten en beheeren. De zorgplicht grondwater gaat dus verder dan de beheerfase in bestaande situaties en heeft ook betrekking op het bouw- en woonrijpmaken van terreinen. Bij het toekennen van functies met het oog op locatieontwikkelingen en bij het bouw- en woonrijpmaken wordt afgestemd met het waterschap (watertoets).

¹ Althans, voor zover de maatregelen doelmatig zijn en niet tot de zorg van het waterschap of de provincie behoren.

² Anders dan schade door ondergrondse bouwdelen die niet waterdicht zijn – dat is de verantwoordelijkheid van de eigenaar.

Bouwsteen Omgevingsvisie of programma: strategische beleidsdoelen

Dit hoofdstuk geeft een voorstel voor een bouwsteen voor de omgevingsvisie of voor het water- of rioleringsprogramma over de ambities en strategische beleidsdoelen met betrekking tot de waterketen in de samenwerkingsregio Winnet. Op basis van de geformuleerde doelen en leidende principes is een doelenboom opgesteld (figuur 1). In deze doelenboom is er sprake van een gelaagdheid in de doelen. Bovenaan staan als overkoepelende doelen gezondheid, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Daaraan verbonden worden meer operationele doelen met een uitwerking in gidsprincipes. Vervolgens worden per overkoepelend doel de subdoelen, leidende principes en maatregelen beschreven. Als de gemeente een vrij abstracte visie maakt, ligt het voor de hand om de uitwerking tot strategische beleidsdoelen in het programma op te nemen. Maatregelen horen in ieder geval in het programma thuis.

↳ Strategische beleidsdoelen en maatregelen

1. Leefbaarheid (veiligheid en kwaliteit)

Aanpassen aan klimaatverandering

Het klimaat verandert. Dat vraagt om aanpassingen in de inrichting van de buitenruimte. Met het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (2017 en 2018) geven de gezamenlijke overheden invulling aan de Deltabeslissing Ruimte-

lijke Adaptatie uit 2014, waarin o.a. is gesteld dat de inrichting van Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust moet zijn. Om dit te bereiken zal ruimtelijke adaptatie vanaf 2020 onderdeel moeten zijn van beleid en uitvoeringsplannen van waterschappen, gemeenten, provincies en het Rijk.

In het Deltaplan RA is afgesproken dat alle gemeenten uiterlijk in 2019 in samenwerking met waterschappen en provincies een (gestandaardiseerde) klimaatstress-test uitvoeren. De klimaatstress-test richt zich op de kwetsbaarheid voor wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. Ook werken de veiligheidsregio's impactanalyses voor overstromingen uit en wordt er op nationaal niveau gewerkt aan roadmaps voor de nationale vitale en kwetsbare functies. Op basis van de uitkomsten bepalen de regionale overheden met hun relevante gebiedspartners en belanghebbenden in een risicodialog in welke mate kwetsbaarheden acceptabel zijn en of maatregelen nodig zijn. Uiterlijk in 2020 moet op basis hiervan een uitvoerings- en investeringsagenda zijn opgesteld. Het gaat hierbij om maatregelen van overheden zelf en om maatregelen door inwoners en bedrijven.

Als gemeenten en waterschap streven we naar een leefbare omgeving, waarin de negatieve gevolgen van klimaatverandering zo veel mogelijk worden beperkt. Dat betekent:

- *Maatschappelijke ontwrichting en schade aan gebouwen en hoofdinfrastructuur als gevolg van waterschade wordt zoveel mogelijk beperkt.*
- *Wanneer water-op-straat vanuit de riolering niet tot schade leidt en beperkt voorkomt, is dit acceptabel. Voorkomen wordt dat:*
 - *ernstige belemmering ontstaat voor het verkeer en hulpdiensten op hoofdverkeerroutes;*
 - *veiligheids- of gezondheidsrisico's ontstaan door oprijvende putdeksels of door afvalwater dat door terugstuwing uit het riool op het maaiveld terecht komt;*
 - *hemelwater dat tijdelijk op het maaiveld wordt geborgen vanuit de openbare ruimte rechtstreeks woningen en gebouwen kan instromen (mits het vloerpeil van woningen en gebouwen 15 cm hoger ligt dan de as van de weg).*
- *Bij een bui, met een kans op voorkomen van minder dan één keer per 100 jaar, treedt in geen enkele kern, dorp of stad schade op als gevolg van wateroverlast door inundatie van het oppervlaktewater. Wateroverlast in de zin van water op straat, waarbij geen directe schade optreedt, is wel acceptabel, net als tijdelijke hinder.*
- *Droogteschade aan gebouwen (fundering), openbaar groen, natuur en landbouw wordt zoveel mogelijk beperkt.*
- *Hittestress wordt zoveel mogelijk beperkt.*

Om dit te bereiken werken we aan een klimaatbestendige inrichting van de publieke (openbare) en private buitenruimte en het watersysteem. Hiervoor hanteren gemeenten en waterschap een aantal leidende principes:

- *Relevante fysieke veranderingen worden benut om klimaatbestendige maatregelen te nemen. Dat geldt voor projecten van overheden en drinkwaterbedrijven en voor projecten van anderen (inwoners, (agrarische) bedrijven, woningcorporaties, terreinbeheerder en maatschappelijke organisatie). Dat betekent dat onderhoudscycli van infrastructuur, riolering, groen en gebouwen hiervoor worden benut.*
- *Uiterlijk in 2020 worden alle ruimtelijke ingrepen integraal getoetst op hun klimaatbestendigheid.*
- *Om te kunnen anticiperen op de optredende klimaatontwikkelingen en om overlast tijdens hevige neerslaggebeurtenissen te voorkomen, moet het water op een andere manier dan via riolering worden afgevoerd of geborgen. Water wordt zo veel mogelijk vastgehouden daar waar het valt en moet in principe (zichtbaar) bovengronds in de openbare ruimte worden verwerkt (via greppels/wadi's, lokale retentie, profilering wegoppervlak).*

- *Klimaatmaatregelen dragen bij aan een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.*
- *Indien afkoppelen en het stoppen van de lozing van regenwater op de riolering mogelijk is, wordt het regenwater bij voorkeur direct richting bodem of oppervlaktewater gebracht. Daarbij dient vervuiling van het oppervlaktewater, grondwater en de bodem zo veel mogelijk voorkomen te worden.*
- *Daar waar het doelmatig, technisch uitvoerbaar en kosteneffectief is, verplichten we de perceeleigenaren (in het bestaande bebouwde gebied) om het hemelwater op eigen terrein te verwerken, direct op het oppervlaktewater te lozen, of anders geschieden aan te bieden aan de erfgrans.*
- *We streven naar kringloopsluiting door o.a. hergebruik van hemelwater.*
- *De betrokkenheid van inwoners, bedrijven en belangenorganisaties is essentieel om te komen tot een doelmatige en klimaatbestendige waterketen en watersysteem. We streven naar een intensieve samenwerking en een actieve rol van inwoners en bedrijven.*

Voorbeelden van maatregelen

1. *Kwetsbaarheid in beeld brengen door middel van een gebiedsdekkende stresstest gericht op de kwetsbaarheid voor wateroverlast (door zowel hoosbuien als langdurige regen), hitte, droogte en overstromingen.*
2. *Voeren van een risicodialog met alle relevante gebiedspartners ten behoeve van het vergroten van het bewustzijn over de kwetsbaarheid voor klimaatextremen, de mate waarin wij overlast accepteren en vervolgens het beperken van deze kwetsbaarheid met concrete maatregelen. De risicodialog kan als onderdeel van het participatietraject van de omgevingsvisie worden uitgevoerd.*
3. *Opstellen van een uitvoeringsagenda op basis van de stresstest en de risicodialog. Hierin staan afspraken over wie wat gaat doen op welke termijn.*
4. *Gemeenten en waterschappen verkennen de mogelijkheden van een gezamenlijk stimuleringsprogramma om private initiatieven voor ruimtelijke adaptatie op een eenduidige manier te stimuleren.*
5. *Het borgen van ruimtelijke adaptatie in (praktijk) richtlijnen voor stedelijk water, openbare ruimte en groen en bouw, met aandacht voor planvorming, uitvoering, inkoop en beheer in de eigen organisaties:*

- a. *Om woongebieden te beschermen tegen wateroverlast, verdroging en hittestress worden wijken vergroend waar het ruimtebeslag op de openbare ruimte dit toe laat.*
- b. *Bij nieuwbouwlocaties geldt het uitgangspunt van 'waterrobuust' en 'klimaatbestendig' ontwikkelen en wordt binnen de plangrenzen een bergingsvoorziening aangelegd en de 'sponswerking' (indien aanwezig) van de ondergrond benut door het hemelwater zoveel mogelijk te laten infiltreren.*
- c. *Bij elk herstructureringsproject en groot onderhoud van bestaande straten/wijken wordt beoordeeld in hoeverre het verharde oppervlak afgekoppeld kan worden en in de bodem geïnfiltrerd of op het oppervlaktewater kan worden geloosd.*
- d. *Het verwerken van (regen)water wordt structureel onderdeel in de plannen van de groen- en wegbeheerders (inclusief de relatie met de ondergrond).*
- e. *Bij ruimtelijke plannen en projecten wordt samen met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (en zo nodig de provincie en RWS) een watertoetsproces (gericht op de ontwerpeisen) doorlopen, waarin de bovenstaande maatregelen worden betrokken (watertoets doorontwikkelen naar 'klimaattoets').*

Bijdrage aan de energietransitie

Als gemeenten en waterschap streven we in het kader van de leefbaarheid naar het leveren van een bijdrage aan de energietransitie in de vorm van het winnen van energie uit de afvalwaterketen en energie uit grond- en oppervlaktewater (aquathermie, riothermie). De claim op de ondergrond zal mede hierdoor toenemen.

Voorbeelden van maatregelen

1. Uitwerken pilot Aquathermie en Riothermie (met afvalwater van zwembad).
2. Uitwerken pilot energie uit vegetatie / planten (samen met WUR).

2. Gezondheid

Voorkomen contact met afvalwater

Ten behoeve van de volksgezondheid streven we naar het zo veel mogelijk voorkomen van het contact met afvalwater. Om dit te bereiken hanteren gemeenten en het waterschap een aantal leidende principes:

- Scheiden van vuilwater en schoonwater, zodat overstorten minder vaak plaatsvinden en water op straat bij hevige regen minder is vervuild.
- Aansluiten van alle percelen op de openbare vuilwaterriolering of een andere voorziening die er voor zorgt dat er geen ongezuiverd afvalwater in het milieu terecht komt.

3. Ruimtelijke kwaliteit

Een ecologisch gezond en natuurlijk (grond)watersysteem

In ons streven naar een gezonde leefomgeving dragen wij als gemeenten en waterschap bij aan een watersysteem van goede kwaliteit. Dat betekent:

- Het behalen van de KRW-doelen voor KRW-wateren in 2027.
- In 2027 voldoet het stedelijk water minimaal aan het streefbeeld "zichtbaar" uit het Regionaal Afvalwaterbeleid.
- Het zo veel mogelijk beperken van emissie uit de afvalwaterketen naar het oppervlaktewater.
- Het zo goed mogelijk functioneren van de zuivering.

Om deze doelen te bereiken worden kansen gezien in het koppelen van de waterkwaliteitsdoelen aan andere gebiedsfuncties, zoals landbouw, natuur en recreatie. Dit kan door het toepassen van de volgende leidende principes:

- De gemeente streeft ernaar ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater op een kosten-effectieve wijze zoveel mogelijk te beperken. Bij een hevige regenbui kan er afvalwater in de sloot, vijver of singel terechtkomen, maar die hoeveelheid zou bij voorkeur geen structureel nadelig effect op de waterkwaliteit moeten hebben en geen vissterfte moeten veroorzaken.
- Hemelwater is schoon en hoort niet in de afvalwaterketen thuis, maar wordt lokaal voor andere doeleinden gebruikt. Afvalwater en hemelwater dient zoveel mogelijk bij de bron gescheiden te worden en bij voorkeur te

worden hergebruikt. Hierbij geldt wel het doelmatigheidsbeginsel en hanteren wij de trits "schoon houden – scheiden – schoon maken".

- Het afvoeren van rioolvreemd water dient zoveel mogelijk voorkomen te worden, omdat dit ten koste gaat van de berging- en afvoercapaciteit van de riolering en de effectiviteit van de zuivering.
- De afvoercapaciteit van het rioolstelsel moet voldoende zijn om al het afvalwater naar de zuiveringsinstallatie te kunnen afvoeren (tenzij decentrale voorzieningen worden toegepast).
- Er dienen geen lozingen op de riolering plaats te vinden met een nadelig effect op het functioneren van de riolering, de RWZI en/of het ontvangend oppervlaktewater.
- Bij het ontwerp en de aanleg van nieuwe riolering streeft de gemeente naar een zo klein mogelijke milieu-impact. Het gebruik van schadelijke/eindige

(grond)stoffen en CO₂-uitstoot wordt tot een minimum beperkt: indien haalbaar kiest de gemeente voor circulaire riolering.

- We streven naar een doelmatig beheer van de afvalwaterketen. Het beheer van de riolering is gericht op een duurzame instandhouding van het totale rioleringsstelsel tegen de laagst mogelijke kosten en zo min mogelijk overlast voor de burger en gebruiker.

Voorbeelden van maatregelen

1. Onderzoek naar foutieve aansluitingen en rioolvreemd water op de riolering

Bouwsteen omgevingsplan en waterschapsverordening: lokale regels

Als het nodig is om strategische beleidsdoelen of maatregelen te laten doorwerken naar activiteiten van burgers of bedrijven, nemen de gemeenten en het waterschap regels over die activiteiten op in het omgevingsplan en de waterschapsverordening. Voor een aantal beleidsdoelen en strategische doelen zijn in deze paragraaf voorbeelden van regels opgenomen. Deze regels kunnen vanzelfsprekend worden aangepast. Uitgebreidere toelichting bij deze regels is te vinden op www.winnet.nl.

Gemeenten en waterschappen zullen over nog veel meer onderwerpen nieuwe regels moeten stellen, onder andere bij het overnemen of aanpassen van de bruidsschat (de voormalige rijksregels die niet terugkeren). Vanzelfsprekend betrekken de gemeenten en het waterschap elkaar bij het voorbereiden van die regels en stemmen ze de regels onderling op elkaar af.

Waterberging bij nieuwbouw

Bij nieuwbouwlocaties geldt het uitgangspunt van 'waterrobuust' en 'klimaatbestendig' ontwikkelen en wordt binnen de plangrenzen een bergingsvoorziening aangelegd. Dit kan juridisch worden geborgd met een regel in het omgevingsplan (zie artikel 1.1). De minimale bergingscapaciteit kan gebiedsgewijs worden gevarieerd. Dat moet de gemeente natuurlijk wel motiveren.

Artikel 1.1 (waterberging bij nieuwbouw)

1. Met het oog op het beperken van wateroverlast wordt bij nieuwbouw of vernieuwbouw van een gebouw op locaties met de functie 'Wonen' een hemelwaterberging met een minimale capaciteit van [neerslaghoeveelheid] verhard oppervlak aangebracht en in stand gehouden.
2. De hemelwaterberging is binnen [termijn] na een bui weer volledig beschikbaar.
3. Het bevoegd gezag kan met een omgevingsvergunning afwijken van het eerste lid, als het realiseren van de hemelwaterberging redelijkerwijs niet mogelijk is.

Afkoppelen

Daar waar het doelmatig, technisch uitvoerbaar en kosteneffectief is, kunnen we de perceeleigenaren in het bestaande bebouwde gebied verplichten om het hemelwater op eigen terrein te verwerken door infiltratie in de bodem, direct op het oppervlaktewater te lozen, of anders geschieden aan te bieden aan de erfgrans. Artikel 2.1 geeft een voorbeeld van een verplichting tot afkoppelen in het omgevingsplan. Afkoppelen is verplicht omdat het na inwerkingtreding van dit artikel in een bepaald gebied verboden is om nog langer schoon water te lozen op het vuilwaterriool.

Artikel 2.1 (lozingsverbod hemelwater en grondwater)

1. Met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater is het in het afkoppelgebied verboden om afstromend hemelwater en grondwater te lozen in een openbaar vuilwaterriool.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op lozingen van afstromend hemelwater vanaf verhard oppervlak aan de achterzijde van een perceel.
3. Het bevoegd gezag kan met een omgevingsvergunning afwijken van het eerste lid, als van de eigenaar van het perceel redelijkerwijs geen andere wijze van afvoer van het hemelwater of grondwater kan worden geleverd.
4. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de begrenzing van het afkoppelgebied te wijzigen.

Aansluiten op de riolering

Alle percelen worden aangesloten op de vuilwaterriolering of een vergelijkbare voorziening. In artikel 2.2.3.5 van de bruidsschat³ voor het omgevingsplan is het aansluitvoorschrift van het Bouwbesluit 2012 overgenomen. Dit artikel kan handiger worden vormgegeven, door de eisen aan aansluiten op de openbare riolering als algemene regel te formuleren. Er zijn dan alleen in bijzondere gevallen nog individuele maatwerkvoorschriften nodig.

³ De bruidsschat bestaat uit de voormalige rijksregels die via het Invoeringsbesluit Omgevingswet aan het omgevingsplan worden toegevoegd.

Artikel 3.1 (technische eisen afvoerleidingen)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid ligt een ondergrondse doorvoer van een afvoerleiding voor afvalwater door een uitwendige scheidingsconstructie van een bouwwerk zoveel mogelijk haaks op de scheidingsconstructie.
2. De gebouwaansluiting van een op het eigen terrein gelegen afvoerleiding voor afvalwater is zodanig dat bij zetting de dichtheid van de aansluiting en de afvoerleiding gehandhaafd blijft.
3. Een op het eigen terrein gelegen afvoerleiding voor huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater:
 - a. heeft geen vernauwing in de stroomrichting;
 - b. heeft een vloeiend beloop;
 - c. is waterdicht; en
 - d. heeft een voldoende ruime inwendige diameter.

Artikel 3.2 (technische eisen afvoerleidingen)

1. Als huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater op een openbaar vuilwaterriool kan worden geloosd, ligt de afvoerleiding op de perceelgrens:
 - a. aan de zijde van het perceel waar het openbaar vuilwaterriool is gelegen; en
 - b. met een binnen-onderkant-buisniveau tussen 0,70 m en 1,00 m onder maaiveld.
2. Een afvoerleiding voor huishoudelijk afvalwater of bedrijfsafvalwater heeft een inwendige diameter van ten minste 110 mm.
3. Als hemelwater of grondwater op een openbaar hemelwaterstelsel of openbaar vuilwaterriool kan worden geloosd, ligt de afvoerleiding op de perceelgrens aan de zijde van het perceel waar het openbaar hemelwaterstelsel of openbaar vuilwaterriool is gelegen.
4. Bij maatwerkvoorschrift kan een andere ligging of inwendige diameter worden bepaald en kunnen aanvullende voorzieningen worden voorgeschreven ter bescherming van de doelmatige werking van de afvoerleidingen, naburige aansluitingen of de voorzieningen voor het beheer van afvalwater.

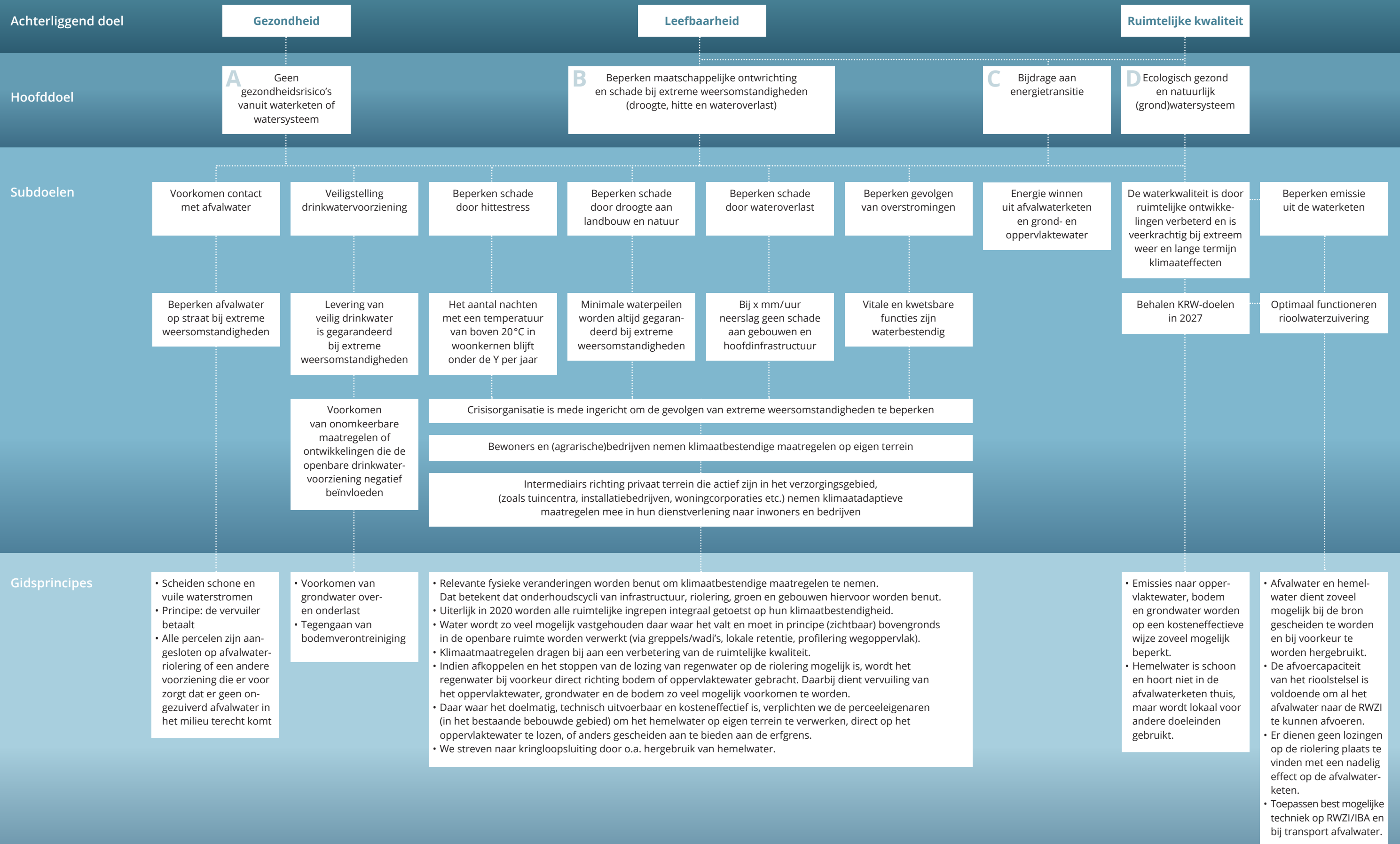
Lozen op oppervlaktewater vanuit gemeentelijke voorzieningen

De gemeenten en het waterschap werken goed samen binnen Winnet. Eenzijdige eisen van het waterschap aan lozingen vanuit de gemeentelijke riolering passen niet bij de uitgangspunten van de Omgevingswet. Artikel 4.1 (voor de waterschapsverordening) staat lozen vanuit de gemeentelijke riolering toe, mits er een water- of rioleringsprogramma is opgesteld. Daarbij moet ook worden bedacht dat in artikel 2.1.4 van de bruidsschat voor de waterschapsverordening een specifieke zorgplicht voor lozingen is opgenomen. In bijzondere gevallen kan het waterschap de gemeente aanspreken op deze zorgplicht.

Artikel 4.1 (lozen uit gemeentelijke voorzieningen)

Met het oog het doelmatig beheer van afvalwater kan het afvalwater afkomstig uit een openbaar ontwateringsstelsel, een openbaar hemelwaterstelsel, een openbaar vuilwaterriool of een systeem als bedoeld in artikel 2.16, derde lid, van de Omgevingswet, worden geloosd op een oppervlaktewaterlichaam, als dat stelsel of systeem wordt beheerd overeenkomstig een water- of rioleringsprogramma.

Doelen bouwsteen omgevingsvisie voor het domein water regio Winnet

© Winnet januari 2019

Het Winnet programmabureau
is gehuisvest bij Hoogheemraadschap
De Stichtse Rijnlanden
Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten
(030) 634 58 63
www.winnet.nl

Ambient Advies BV
(Gert Dekker en Tobias Nootenboom)
Colibri Advies BV
(Simon Handgraaf)

Winst voor water